Kapitalismin painajaiset, demokratian toiveunet

– Maailma taistelee herätäkseen, 2010-2011 –

CrimethInc.

1.1.2012

Sisältö

Karikkoja ja paradokseja: Opiskelijamielenosoitukset 4. maaliskuuta 2010 3
Rajojen koettelua: Vappu 2010 5
Informaatiosodankäynnin uudet rintamat: Wikileaks, Anonymous, Lulzsec . . . 6
Kapina saapuu: ”Arabikevät”, joulukuu 2010 – maaliskuu 2011 7
Päämajaan kohdistuva valtaus, ei pääomaan kohdistuva hyökkäys: Wisconsin, helmi–maaliskuu 2011 9
Se leviää: Aukioiden valtausliikkeet, touko-kesäkuu 2011 12
Anarchy in the UK, toinen osa: Mellakoita ja taantumusta, elokuu 2011 13
Valtausten tulevaisuus 14

Kriisi jatkuu. Tämä ei ole pelkkää markkinoiden nikottelua vaan rakenteellinen hajoaminen. Alati kasvavia voittoja tavoittelevan kilpailun pyörittämä järjestelmä ei voi jatkua loputtomiin – ennemmin tai myöhemmin kaikki kulutushyödykkeeksi kelpaava on tuotu markkinoille ja kaikki pääoma kasautunut harvojen käsiin. Se tarkoittaa voittojen kuivumista.

Tänä päivänä kaikkien alojen tehtaat tuottavat yhä tehokkaammin tavarahyödykkeitä. Se johtuu automaatiosta, joka tekee työläisistä yhä tarpeettomampia. Ainoa keino kasvattaa voittoja on menojen leikkaaminen: irtisanoa työläisiä tai maksaa heille mahdollisimman vähän. Mutta ilman työtä tai palkkoja ihmiset eivät voi esittää rooliaan kuluttajana. Avoimia työpaikkoja syntyy lähinnä poliisiin, jotka käyvät päättymätöntä sotaansa kansaa vastaan pitääkseen köyhät ja työttömät kurissa. Tästä syystä maailmamme pursuaa halpaa paskaa, josta kaikista halvinta on ihmiselämä.

Kun kulutustavarat halpenevat ja kuluttajat köyhtyvät, kuinka kapitalistit voivat jatkaa voittojen tekemistä? Luoton avulla kuluttajat voivat jatkaa shoppailua vaikka rahaa ei olisi riittävästi. Kun todellisten tavaroiden myyminen ei enää voi tuottaa voittoja, ne täytyy tehdä odotuksilla tulevista tuotoista – toisin sanoen, spekulaatioilla.

Mutta kuten mikä tahansa korttitalo, velkaa ei voi kasvattaa loputtomasti – lopulta joku haluaa kuitin. Korttitalo romahti oman painonsa alle 2008, kun kävi selväksi ettei tulevaisuuden tuotot tulisi koskaan toteutumaan. Sen sijaan, että olisi mietitty uudestaan uskoa kapitalismiin, esivalta hajottaa nyt viimeisiä tukirakenteita, joilla aikoinaan rauhoitettiin vanha työväenliike. Tulta ruokitaan nyt vaikka viimeisillä risuilla.

Talouskriisi on merkki syvemmästä metafyysisestä kriisistä: järjestelmä, joka on ylläpitänyt itseään luomalla tyydyttämättömiä emotionaalisia tarpeita, ei voi myöskään tyydyttää maailman ihmisten materiaalisia tarpeita. Suuret työttömyysluvut Egyptistä Yhdysvaltoihin eivät ole pelkkää seurausta Mubarakin kaltaisten despoottien korruptiosta tai tiettyjen kapitalistien ahneudesta: ne ovat todisteita siitä, että järjestelmä, joka ei ole koskaan toiminut meille, on ajautumassa siihen ettei se toimi enää kenellekään.

Vastauksena tilanteeseen jotkut ovat toivoneet sosialidemokratian elvyttämistä. Mutta eikö juuri sosialidemokratia neutraloinut 1900-luvun vastarintaliikkeet sekä rakentanut niin vahvan valtion, että se pystyi pakottamaan voimaan nykyiset eriarvoisuudet? Demokratia on aina ollut kapitalismin vahtikoira, antanut mahdollisimman monelle ihmiselle syytä sitoutua hierarkioihin ja pakottaviin instituutioihin sekä rinnastanut vapauden omistusoikeuteen. Jos kapitalismi on kusessa, tarvitsemme jotain aivan muuta – jos totta puhutaan, olemme aina tarvinneet.

Kapitalismi ei kaadu yhdessä yössä. Olemme sisäistäneet sen rituaalit ja arvot niin syvälle, että sen kukistuminen voi olla sukupolvia kestävä prosessi, joka saattaa synnyttää jotain vielä huonompaa. Jos haluamme vaikuttaa siihen mitä seuraavaksi on luvassa, meidän täytyy esittää oikeat kysymykset. Nuo kysymykset tulee esittää taistelutapojemme ja kertomustemme kautta. Tässä kirjoituksessa seuraamme eri puolilla maailmaa tapahtuneita kamppailuja leikkauksia ja kapitalismia vastaan 2010 ja 2011. Pyrimme hahmottamaan niiden rajoja, jotta voisimme seuraavalla kerralla päästä niiden yli.

Karikkoja ja paradokseja: Opiskelijamielenosoitukset 4. maaliskuuta 2010

Yleiseen tietoisuuteen 2008 astunut talouskriisi sai hallitukset leikkaamaan julkista koulutusta raskaalla kädellä. Opiskelijaliike alkoi New Schoolin – yksityisen yliopiston – valtauksella New Yorkissa joulukuussa 2008 [Euroopan puolella liike oli alkanut jo aiemmin. -suom]. Se kiihtyi

pääosin Kaliforniassa tapahtuneella mielenosoitusten ja valtausten sarjalla syksyllä 2009.[1] Kaikki huipentui maanlaajuisiin mielenosoituksiin 4. maaliskuuta 2010. San Franciscon lahden alue oli tuon toimintapäivän keskus, kun kaduilla oli kymmeniä tuhansia ihmisiä. Mutta keskuksessa liikkeen sisäiset ristiriidat kävivät tuskallisen selväksi.

Vaikka anarkistit olivat olleet valtausten etulinjassa, reformistit astuivat johtoon maaliskuun järjestelyissä ja suunnittelivat tavallisen mielenilmauksen. He yrittivät myös ottaa kertomuksen haltuunsa. Viikko ennen toimintapäivää Berkeleyn kampuksella järjestetyt juhlat muuttuivat pieneksi mellakaksi, kun opiskelijat lähtivät kaduille, sekoittuivat muuhun porukkaan ja puolustivat itseään poliisin hyökkäyksiä vastaan. Kiinniottoja tehtiin vain kaksi, mutta liberaalit ja vasemmistolaiset antoivat ymmärtää ulkopuolisten agitaattoreiden kaapanneen liikkeen – tarina, jota jotkut olivat toistaneet monta kuukautta ja joka on sittemmin vain käynyt entistä tutummaksi.

Kuten sodanvastaisessa liikkeessä seitsemän vuotta aiemmin, anarkistit olivat pitkälti rajoittautuneet eskaloimaan opiskelijaliikkeen taktiikoita. Suurin osa militantista toiminnasta järjestyi epämuodollisesti, eikä mikään omaehtoinen rakenne koordinoinut niitä. Niillä ei myöskään ollut minkäänlaista ääntä laajemman liikkeen organisatorisissa rakenteissa. Tämä näkymättömyys tarjosi yllätysmomentin, mutta loppujen lopuksi se auttoi reformisteja pääsemään voitolle hallitsemalla julkista diskurssia ja suunnittelemalla toimintaa, jonka puitteissa yhteenotto ei ollut mahdollinen. Samaan tapaan, koska anarkistit eivät pystyneet popularisoimaan kertomusta, jossa opiskelijaliike liitettäisiin laajempiin osattomien taisteluihin, suurin osa ihmisistä piti itsestäänselvyytenä sitä, että kamppailun tarkoitus oli vain saada lisää rahoitusta julkiselle koulutukselle. Tämä johti siihen, että muiden kuin opiskelijoiden osallistumista oli vaikea oikeuttaa muuten kuin passiivisina ”liittolaisina”, saati että olisi viety läpi ajatus taistelusta valtiota vastaan.

4. maaliskuuta Berkeleystä lähti useiden tuhansien ihmisten mielenosoitus kohti Oaklandia. Opiskelijaorganisaattorit kamppailivat asemista mustiin pukeutuneiden militanttien kanssa. Mielenosoitus liittyi nuorempien opiskelijoiden ja opettajien mielenosoitukseen Oaklandin keskustassa, jossa pidettiin tavanomaisia puheita korokkeelta. Tarkoituksena oli, että toinen mielenosoitus lähtisi puheiden pitopaikalta, mutta yksi puhuja kehotti lavalta käsin ihmisiä olemaan osallistumatta, painottaen sen olevan laitonta ja vaarallista. Kaduilta kuului sellaista, että radikaalit olivat tehneet opiskelijaorganisaattoreiden kanssa jonkinlaisen salaisen sopimuksen, josta jälkimmäiset sitten lipesivät. Suurin osa ihmisistä lähti puheiden jälkeen, mutta muutama sata ihmistä kerääntyi lopulta äänentoiston äärelle ja lähti liikkeelle. He onnistuivat sulkemaan moottoritien ennen kuin poliisi teki massapidätyksen. 15-vuotias opiskelija sai vakavia vammoja pudottuaan moottoritien reunan yli maahan poliisioperaation aikana. Traagisella tavalla hän vahvisti puhujan varoituksen.

Myöhemmin oli voitonjulistuksia ja hysteerisiä vastasyyttelyitä, mutta opiskelijaliike oli ohittanut huippunsa. Ilman militanttien osanottajien aloitetta reformistisiipi ajautui toivottomiin yrityksiin vaikuttaa poliitikkoihin; liikevoima romahti. Sama kaava toistui myös muualla maassa.

Anarkistien täytyy löytää lähtöpiste, josta käsin toimia yhteiskunnassa, jossa vain harvat edes ymmärtävät päämääriämme. Tämä luo paradokseja, kuten osallistuminen taisteluun koulutuksesta sellaisessa maassa, jossa koulutus on aina ollut sidottuna valtioon. Opiskelijaliikkeeseen osallistumalla anarkistit ottivat riskin sellaisten yhteiskuntarakenteiden, roolien ja etuoikeuksien oikeuttamisesta, joita he muuten pyrkisivät kumoamaan. Vuosien 2009-2010 opiskelijaliike olisi saattanut päästä eteenpäin, jos se olisi hahmoteltu uudestaan osaksi laajempaa taistelua, joka

[1] ks. Rolling Thunder #9

koskettaa kaikkia niitä, jotka ovat menettämässä tai jo menettäneet asemansa taloudessa – puhumattakaan niistä, joilla sitä ei ollut alun alkaenkaan. Joka tapauksessa se jäi Occupy Oaklandin harteille.

Rajojen koettelua: Vappu 2010

Vappuna 2010 tapahtui useita pieniä mutta raivokkaita anarkistimielenosoituksia sekä hyökkäyksiä omaisuutta vastaan eri puolilla Yhdysvaltoja, näkyvimmin Santa Cruzissa ja Pohjois-Carolinan Ashevillessä. Jälkimmäisessä pidätettiin 11 ihmistä, joita syytettiin salaliitosta ja muista rikoksista, ja joille asetettiin takuusummaksi 65 000 dollaria.

Pidätykset ravistelivat anarkistipiirejä. Eräs kirjoitus, nimeltään ”Mitä tekisin 55 000:lla dollarilla” [sic] oli sitä mieltä, että strategian kannalta olisi järkevämpää jättää pidätetyt vankilaan ja käyttää raha seulapainotarvikkeiden ostamiseen sekä Chicagon sosiaalikeskusten vuokranmaksuun. Inhottavaa, mutta osoittaa kuinka kärjistyneeksi keskustelu kävi infrastruktuurin ja yhteenoton kannattajien välillä, ja kuinka epäsuotuisaan asemaan insurrektionistit olivat ajaneet itsensä tukahduttamista edeltävässä julkisessa keskustelussa.

Kysymys, vaikkakin pahantahtoisesti kysytty, nostaa silti esiin tärkeän kysymyksen. Mitä aloitteellista anarkistit voisivat tehdä noin suurella rahasummalla? Mitä tarkoittaisi aloitteen ottaminen, jos pelkän reaktion sijaan olisi jo ennalta tarkoituksella kerätty 65 000 dollaria sellaista toimintaa varten, joka ei pelkää yhteenottoa? Irrallaan strategiasta, joka huomioi tukahduttamisen välttämättömänä vaiheena, hyökkäyksen sokean mantran seuraaminen on kuin shakkilaudalla tapahtuva ensimmäisen tarjolla olevan yksikön syöminen: se saattaa johtaa murskatappioihin. Se jättää anarkistit aina vähän takajaloilleen.

Neljä päivää myöhemmin Kreikan pääkaupunkiin Ateenaan kokoontui yli 100 000 ihmistä vastustamaan leikkauksia ja veronkorotuksia, joita valtio EU:n ja EKP:n pakottamana oli säätämässä. Kerta toisensa jälkeen mielenosoittajat yrittivät rynnäkköä parlamenttiin; sen on sanottu olleen lähimpänä kapinaa mitä Kreikka on ollut joulukuun 2008 mellakoiden jälkeen. Se tuli kuitenkin päätökseensä, kun kolme pankissa sisällä ollutta työntekijää sai surmansa mellakoijien vastuuttomasti sytyttämässä palossa.

Monet uskovat tämän tragedian estäneen potentiaalisesti vallankumouksellisen tilanteen avautumista. Se myös käänsi päälaelleen Kreikan vastarintaa joulukuusta 2008 hallinneen kertomuksen, kun kuolema liitettiin poliisin sijaan mielenosoittajiin. Militantin taistelun oikeuttamiseen tarvitaan kymmenentuhannen ihmisen kymmenen vuoden kamppailu, mutta sen häpäiseminen onnistuu yhdeltä hölmöltä yhdessä tunnissa.

Tunnelma oli synkkä Atlantin molemmilla puolilla. Kun amerikkalaiset anarkistit kinastelivat Ashevillen pidätetyistä, Kreikassa väiteltiin siitä kuinka antisosiaaliset suuntaukset olivat juurruttaneet itsensä ja pedanneet maaperää pankin palolle. Jotkut jaksoivat julistaa toukokuun alussa eri puolilla maailmaa tapahtuneen toiminnan menestykseksi, mutta kannattaa huomata, että vastaavia tapahtumia ei juurikaan järjestetty vappuna 2011.

Kun strategia alkaa tuottamaan heikompia tai haitallisia tuloksia, on aika pysähtyä miettimään ja kokeilemaan. Kun olemassa ollut anarkistiliike yritti ymmärtää saavuttamiaan rajoja, uudet hahmot astuivat lavalle.

Anarchy in the UK: Opiskelijaliike, marras-joulukuu 2010

10. marraskuuta 2010 Kansallinen Opiskelijaliitto sai Lontooseen 52 000 mielenosoittajaa vastustamaan säästöohjelmaa, joka korottaisi lukukausimaksujen ylärajaksi 9000£, aikaisemman katon oltua 3290£. Kun päämielenosoitus kulki Millbank-pilvenpiirtäjän ohi, muutaman sadan mielenosoittajan joukko – kärjessä kolmisenkymmentä mustan blokin anarkistia – murtautui rakennuksessa olevaan konservatiivipuolueen puoluetoimistoon. Kun he hajottivat ikkunoita, maalasivat graffiteja ja tappelivat poliisin kanssa, ulkopuolella olevalle aukiolle kokoontui tuhansia tukijoita, jotka laittoivat mielenosoituskylttinsä kasaan ja sytyttivät kasan palamaan. Poliisilta kesti useita tunteja saada tilanne hallintaan. Helikopterista otetuissa kuvissa näkyi valtaajia Millbankin katolla, papereita leijailemassa väkijoukon ylle sekä savua nousemassa palosta.

Vaikka yksittäiset anarkistit olivat ensimmäisenä sisällä rakennuksessa, yksikään Britannian järjestäytyneistä anarkistiryhmistä ei ollut paikalla missään merkittävissä määrin. Median ja poliisin levittämissä kuvissa näkyi brittinuorisoa, ei pitkäaikaisia militantteja. Osanottajat viittasivat eri puolilla maailmaa esiintyneisiin levottomuuksiin – ”Ranska, Kreikka, nyt myös täällä” – mutta se merkitsi uuden sukupolven astumista yhteenottoon valtion kanssa.

Briteissä oli ollut verrattain hiljaista jo vuosien ajan. Aikaisemmat protestikampanjat olivat pitkälti olleet kokopäiväaktivistien järjestämiä. Sen seurauksena oli kehittynyt aktivistinen alakulttuuri, joka auttoi vaalimaan radikaalia toimintaa ja infrastruktuuria, mutta oli irrallaan niistä kokemuksista ja huolista, jotka koskettavat suurinta osaa kapitalismista kärsivää väestöä.

Millbankiin kohdistunut hyökkäys synnytti protestiaallon, ulosmarsseja sekä muuta toimintaa, joihin seuraavan parin kuukauden aikana osallistui yli 100 000 ihmistä. Eri puolilla maata vallattiin kouluja liikkeen hermokeskuksiksi. Tuhansia nuoria kokoontui Lontooseen uudestaan 24. ja 30. marraskuuta. Poliisi vastasi saartamalla ja ”karsinoimalla” mielenosoittajat tuntikausiksi. Liike saavutti huippunsa 9. joulukuuta, kun tuhannet ihmiset osallistuivat yhteenottoihin Lontoossa samalla kun parlamentti hyväksyi säästöohjelman. Poliisi saartoi ja hakkasi mielenosoittajia, minkä seurauksena eräs poika joutui sairaalaan ja aivoleikkaukseen. Mielenosoittajat puolustivat itseään, hajottivat valtiovarainministeriön ja muiden rakennusten ikkunoita sekä hyökkäsivät prinssi Charlesia ja Cornwallin herttuatarta kuljettanutta autoa vastaan.

Toisin kuin Yhdysvaltojen opiskelijaliikkeessä, osattomilla oli huomattava rooli näissä mielenosoituksissa, usein ”todellisten” opiskelijaorganisaaattorien harmiksi. Eräässä videoklipissä 9. joulukuuta naamioituneet huligaanit toteavat: ”Olemme Lontoon slummeista – kuinka ne odottavat meidän voivan maksaa 9000£ yliopistomaksuja?” Poliitikot ja yhtiömedia yritti luoda juopaa liikkeen eri osatekijöiden välille, mutta moninaisuus oli sen suurin vahvuus.

Toiminta heikkeni lain mentyä läpi. Kuten Kreikassa joulukuussa 2008, vuodenvaihde merkitsi päätöstä liikevoiman kasvuvaiheelle.

Britannian liike seurasi eri puolilla Espanjaa ja Ranskaa nähtyjä lakkoja ja työläislevottomuuksia. Samaan aikaan Italiassa oli vastaava opiskelijaliike, joka huipentui 14. joulukuuta tulipaloihin ja mellakointiin parlamentin edustalla kiistellyn äänestyksen aikana. Paine oli kasautumassa.

Informaatiosodankäynnin uudet rintamat: Wikileaks, Anonymous, Lulzsec

Kun leikkauksia vastustaneet protestit keräsivät mukaansa yhä suurempia väestönosia, sama toistui verkossa. Wikileaksin julkaistua salaisia asiakirjoja Afganistanin ja Irakin sodista sekä Yhdysvaltojen diplomaattipostia, useat yhtiöt katkaisivat suhteensa siihen ja sulkivat sen rahoituskanavat. Vastauksena tähän Anonymous – kollektiivisen toiminnan kokoajana toimiva inter-

netmeemi – järjesti hajautetun palvelunestohyökkäyksen kyseisiä yhtiöitä vastaan, sulki heidän nettisivunsa ja sai kansainvälistä huomiota.

1900-luvun ensimmäistä hakkeriaaltoa motivoi uteliaisuus ja ilkivalta, heidän seuraajansa hakivat henkilökohtaista hyötyä ja tekivät töitä joko rikollisjärjestöille tai turvallisuusorganisaatioille – usein tässä järjestyksessä. Nyt, lopultakin, näyttää siltä, että poliittinen hakkerointi on nousemassa omilleen. Osa huomiosta on saattanut sopia Yhdysvaltojen hallitukselle, joka on yrittänyt hakea oikeutusta verkon saamiseksi kuriin, mutta se on myös heijastanut verkkoyhteisöjen päättäväisyyttä, kun ne ovat halunneet suojella anonyymiyttä ja tiedon vapaata levittämistä, olemassaolonsa perusedellytyksiä.

Vaikka Anonymousin alkuaikojen kulttuurissa oli ollut runsaasti keskenkasvuista huumoria ja sen ponnahduslautana toimineiden keskustelupalstojen vihamielisyyttä, vuoteen 2011 mennessä se ja vastaavat projektit ilmaisivat usein selkeän anarkistista agendaa. Esimerkiksi Arizonan yleisen turvallisuuden virastoon kohdistuneen hyökkäyksen jälkeen Lulzsec julisti: ”Emme tee tätä vain siksi, että vastustamme SB1070:tä ja Arizonan rasistista poliisivaltiota, vaan koska haluamme maailman, jossa ei ole poliiseja, vankiloita eikä poliitikkoja.”

Informaatioryöstöt saattavat paljastaa viranomaisten hämärän varjopuolen, häpäistä vallanpitäjät sekä horjuttaa myyttiä niiden haavoittumattomuudesta. Wikileaksin paljastukset kuvailivat Ben Alin lemmikkitiikerin nauttivan luksusruokavaliosta samalla kun nälkäiset tunisialaiset sytyttelivät kapinan liekkejä. Mutta nämä hyökkäykset edistävät myös pitkän tähtäimen strategiaa. Sekä 2000-luvun kapitalismi että sitä suojeleva tukahduttamiskoneisto riippuu tiedonjakelusta. Kun yhtiöt ja valtiot pakotetaan varpailleen tiedon jakamisen suhteen, sillä on rampauttava vaikutus.

CNN: Mikä teidän päämääränne on? Mitä haluatte tapahtuvan Operaatio Paybackista?
Anon: Henkilökohtaisesti? Utooppinen yhteiskunta. Tämä on vain uusi tapa taistella…

Kapina saapuu: ”Arabikevät”, joulukuu 2010 – maaliskuu 2011

Kukaan ei ollut valmistautunut siihen, että hallituksia alkaa kaatua. Ensimmäisenä meni Tunisia. Mielenosoitukset alkoivat siitä, kun kurjistettu katukauppias sytytti itsensä palamaan protestina poliisilta saamalleen kohtelulle; alkuun mielenosoitukset olivat marginaalisia, mutta jokainen yritys tukahduttamiseen ruokki liekkejä kunnes ammattiliitot ja jopa asianajajat liittyivät mukaan. Määrä vain kasvoi Ben Alin paettua maasta 18. tammikuuta.

Egypin ensimmäiset suurmielenosoitukset tapahtuivat viikkoa myöhemmin, järjestäjinä pääasiassa erilaisten nuorisoryhmien koalitio. Yksi tärkeimistä foorumeista oli Facebook-sivu nimeltään ”Me kaikki olemme Khaled Saeed”, joka oli nimetty poliisin tappaman miehen mukaan. Mielenosoitukset tukahdutettiin väkivallalla ja hallitus sulki internet- ja kännykkäverkot suuresta osasta maata. Mutta taas kerran, tämä vain laajensi ja kiihdytti vastarintaa. Yhteenottojen jälkeen useat poliisiasemat sekä hallitsevan puolueen päämaja oli poltettu maan tasalle. Mielenosoittajat siirtyivät strategiseen väkivallattomuuteen eivätkä haastaneet armeijaa suoraan. Helmikuun alkuun mennessä suuri osa maata oli mukana kapinassa, sadoista kuolleista ja tuhansista loukkaantuneista huolimatta.

Presidentti Mubarak tarjoutui useaan otteeseen suostumaan mielenosoittajien vaatimuksiin, mutta aina piirun verran myöhässä. Liikevoiman kasvaessa ihmiset saivat itseluottamusta vaatia aina vain lisää, kunnes heille ei riittänyt mikään muu kuin Mubarakin lähtö. Presidentti erosi lopulta 11. helmikuuta. Seuraavina viikkoina vastaavia kansannousuja nähtiin Bahrainissa,

Syyriassa, Jemenissä ja muualla Lähi-idässä. Täysimittainen sisällissota kaatoi lopulta Gaddafin vallan Libyassa.

Vaikka Pohjois-Afrikka saattaa tuntua kaukaiselta, globalisoidussa maailmassa meidän ei tulisi yllättyä siitä miten tuttu koko tarina on: työttömyyttä ja katkeruutta, poliisiväkivaltaa vastustavien ryhmien järjestämiä mielenosoituksia, yliopistokoulutuksen saaneita ihmisiä työskentelemässä kahviloissa. 2000-luvulla ei ole enää eksoottisia merentakaisia vallankumouksia. Vaikka tapahtumat ylittivät Kreikassa nähdyt mellakat ja Englannin opiskelijaliikkeen, ne syntyivät samasta lähteestä ja saivat samanlaisia muotoja. Euroopan yli pyyhkäisseet levottomuusaallot auttoivat luomaan esimakua siitä miltä kapina oikein näyttää. Pohjoisafrikkalaiset veivät sen sitten edemmäksi siitä mitä eurooppalaiset olivat edes kuvitelleet mahdolliseksi.

Näitä tapahtumia tutkimalla voimme oppia paljon 2000-luvun kapinasta. Kuohunta alkoi marginaalista – Tunisia on verrattan vähäpätöinen maa, kun taas Egypti on Lähi-idän suurin – sekä yhteiskunnan laidoilta, työttömien, nuorten ja köyhien parista. Se levisi kaikkiin yhteiskuntaluokkiin sekä metropolikeskuksiin, vaikuttaen maailmanlaajuisesti. Läpeensä verkostoituneessa maailmassa laitamien epävakaus saattaa uhata valtaa myös keskuksessa.

Kansannousut jatkoivat kokeiluja uusilla teknologioilla ja hajautetulla organisaatiolla, mikä oli ollut globalisaation vastaisen liikkeen tunnusmerkki. Se osoitti, että anonyymi verkostoituminen voi käynnistää täysimittaisia johtajattomia kapinoita. Kun informaatiosta on tullut kapitalismin elämänlanka[2] ja internetistä uusi globaali tehdashalli, nämä olivat sen ensimmäisiä työläisneuvostoja – uusi kollektiivinen älykkyys, joka mahdollistaa suoran organisoitumisen ilman edustajia.

Samaan aikaan, jos kommunikaatioteknologia oli keskeisessä asemassa, se johtui siitä, että sen perinteinen läntinen rooli kumottiin. Se toi ihmiset yhteen, ei pitänyt heitä erillään. Tämä käy hyvin ilmi siitä, että kun Mubarak sulki kännykkä- ja internetverkot, mielenosoitukset kiihtyivät entisestään. Internetin materiaalinen infrastruktuuri on edelleen varsin keskitetty. Vaikka siitä voi olla hyötyä, ei siitä pidä olla riippuvainen niin pitkään kun se pysyy kapitalistien käsissä.

Mubarakilla oli edessään varma tappio: jos hän jätti kommunikaatioteknologian ennalleen, sitä tultaisiin käyttämään häntä vastaan, mutta niiden sulkeminen vain herätti raivoa ja kansainvälistä solidaarisuutta. Vastaisuudessa voimme odottaa viranomaisten tukahduttavan levottomuuksia jäsentämällä ja suuntaamalla informaatiovirtoja, ei katkaisemalla. Ne vaikuttavat jo nyt olevan tässä suhteessa paljon etevämpiä Yhdysvalloissa, jossa Facebookia ei yleensä käytetä kapinoiden koordinoimiseen vaan tilana, jossa atomisoidut yksilöt kilpailevat sosiaalisesta pääomasta.

Vaikka Pohjois-Afrikan kuohuntaan liittyi työläislevottomuuksia, ne alkoivat työpaikan ulkopuolelta ja keskittyivät julkisiin tiloihin, kuten Tahririn aukiolle Kairossa. Vanha työväenliike perustui siihen miten tuotantoprosessi antoi työläisille yhteistä kokemusta, aivan kuten sitä seuranneet alakulttuuriset strategiat perustuivat kuluttajien jakamaan yhteiseen viitepisteeseen. Epävarmuuden aikakaudella, jossa yhdistävä tekijä on sellaisen talouden armoilla oleminen, joka ei anna meille mitään pysyvää roolia, vaikuttaa järkevältä korvata vuoden 1968 tehdasvaltaukset julkisten tilojen valtaamisella. Samaan tapaan poliisi on työttömille samaa mitä pomot työläisille. Paikoissa, joissa nuoret kärsivät jättisuuresta työttömyydestä, ei ole yllättävää, että kapinat alkavat hyökkäyksillä poliisia vastaan.

[2]Nopea globaali kommunikaatio on tänä päivänä välttämätöntä pääoman, tavarahyödykkeiden ja keinottelun virtojen koordinoimiselle. Tällä tapaa kapitalistit päihittivät vanhan työväenliikkeen, kun se siirsi tuotannon keskukset nopeasti eri puolille maailmaa ja näin pakotti työläiset kilpailemaan siitä kuka tarjoaa työtä halvimmalla. Mutta jokainen tukahduttamisen edistysaskel tuottaa symmetrisen vasteen vastarinnan taktiikoissa.

Työpaikkojen ulkopuolelta aloittamisen huono puoli on siinä, että se määrittää kapinan päämäärän talouden sijasta politiikan ehdoilla. Vaikka Pohjois-Afrikan kapinat syntyivät taloudellisista olosuhteita, ne asettuivat vastustamaan enemmän hallintomuotoja kuin nuo muodot tuottaneita talouden rakenteita. Loppujen lopuksi rajoitteena saattoi hyvinkin olla se, että ei ollut vaihtoehtoista näkemystä ihmisten välisistä sosiaalisista suhteista. Ilman sitä ihmiset vetäytyvät perinteisiin kertomuksiin demokratiasta ja nationalismista – kuten käyvi ilmi Egyptin lipuista sekä huudosta ”muslimi! kristitty! kaikki olemme egyptiläisiä!” Kuten usein on tapana, kapinan saamat muodot olivat huomattavasti radikaalimpia kuin sen esittämät vaatimukset. Kun Lähi-idän kuohunta jatkuu uusien vastarinnnan perinteiden juurtuessa, voimme toivoa, että näiden muotojen vihjailema näkemys saa sekä omat päämääränsä että keinonsa.

Niin kutsutun ”arabikevään” huippua seurasi tähän päivään asti kestänyt kaaoksen aika. Valtio tarvitsee epätoivoisesti ihmisten välistä epäluottamusta ja pelkoa. Ilman sitä valtiolta puuttuu suurin oikeutus olemassaololleen. Aivan kuten Mubarakin siviilipoliisit esittivät ryöstelijöitä oikeuttaakseen tukahduttamisen, etnisen väkivallan puhkeaminen on ollut kätevä peruste niille, jotka haluavat oikeuttaa valtiovallan. Silti mielenosoittajat ovat vallanneet Tahririn aukion uudestaan kerta toisensa jälkeen. Mubarakin ja Ben Alin syrjäyttäminen oli selvästikin vain pitkän taistelun alkua.

Egypti sai Yhdysvalloilta toiseksi eniten apua, 1,3 miljardia dollaria vuodessa. Vain Israel sai enemmän. Mielenosoittajia vastaan käytetyissä kyynelkaasuammuksissa luki ”Made in the USA”. Mubarakin ja myöhemmin Gaddafin syrjäyttäminen osoittavat, että kun asiat saavuttavat tietyn pisteen, sotilaallinen voima ei enää ole valttikortti – armeijalla on suuri kynnys pommittaa omia kaupunkeja. Samaan aikaan, jos halutaan saada jotain enemmän kuin vain hallitsijoiden vaihto, kapinan täytyy levitä armeijan riveihin ja kansallisrajojen yli. On epäselvää milloin pääsemme tämän rajan yli, mutta kukaan ei nähnyt ennalta myöskään Tunisian kansannousun puhkeamista.

Obama (Mubarakin tuore tukija, 11. helmikuuta): ”Eyptiläiset ovat innostaneet meitä. He ovat tehneet sen osoittamalla vääräksi sen ajatuksen, että oikeutta saadaan parhaiten väkivallalla… Egyptissä väkivallattomuuden moraalinen voima käänsi historian kurssin taas kerran kohti oikeudenmukaisuutta… Olen myös luottavainen sen suhteen, että Egyptin nuorison viime päivinä osoittama tarmokkuus ja yrittäjähenki voidaan valjastaa luomaan uusia mahdollisuuksia: työpaikkoja, yrittäjyyttä.”

Päämajaan kohdistuva valtaus, ei pääomaan kohdistuva hyökkäys: Wisconsin, helmi–maaliskuu 2011

Egyptin esimerkin innoittamana leikkausten vastaiset protestit saivat tuulta alleen jopa Yhdysvalloissa. Neljä päivää Mubarakin väistymisen jälkeen opetusavustajien liiton mobilisoimat ihmiset odottivat pääsyä Wisconsinin osavaltiosenaattiin kertomaan huolensa ehdotetuista budjettileikkauksista sekä ammattiliittoja heikentävästä lakiehdotuksesta. Kun kuulemistilaisuus keskeytettiin yöksi, jono muuttui spontaaniksi valtaukseksi, koska puheenvuorotta jääneet ihmiset eivät halunneet menettää paikkaansa.

Senaatin valtaus päättyi vasta 3. maaliskuuta ja siitä ehti tulla kokoontumispiste ennennäkemättömille mielenosoituksille. Opettajat ilmoittautuivat joukolla sairaaksi, mikä pakotti kouluja sulkemaan ovensa. Anarkistit ja muut kiertolaiset valtasivat yliopiston rakennuksen Milwaukeessa yrityksenä levittää levottomuutta. Yleislakkohuhuja oli liikkeellä.

9. maaliskuuta, kun osavaltiosenaatin demokraatit olivat protestiksi poissa istunnosta, Wisconsinin republikaanit ajoivat läpi osan ehdotetusta leikkauspaketista – lain, joka vie julkisen sektorin ammattiliitoilta kollektiivisen neuvotteluoikeuden. Sen seurauksena tuhannet ihmiset palasivat senaatille ja puskivat vartijoiden läpi uudelleenvaltaukseen, välittämättä edellisen valtauksen lopettaneesta oikeuden päätöksestä.

Senaatin rakennuksen keskeinen rooli protestien aikana osoitti jo ennen Occupy–liikettä kuinka tärkeää liikkeen kannalta on luoda suhde fyysiseen paikkaan. Aivan kuten yliopistovaltaukset olivat joulukuun 2008 kapinan hermokeskuksia Kreikassa, senaatin rkennus tarjosi mielenosoittajille lähtöpisteen liikevoiman rakentamiselle viikkojen ajaksi, sekä kokoontumispaikan vastauksena tilanteen muutoksille. Universaalin vieraantumisen aikana, kun voimme kokoontua vain kuluttamista tai joukkueen kannattamista varten suunniteltuihin tiloihin, yhteisestä tilasta itsestään on tullut radikaalia ja radikalisoivaa.

Näin suuri häiriö oli poikkeuksellista Wisconsinin tapaiselle hiljaiselle keskilännen osavaltiolle. Mutta taas kerran, vaikka valtaus sai verrattain radikaaleja muotoja, se silti rajoitti itsensä lainkuuliaiseen demokraattiseen diskurssiin. Sen seurauksena mielenosoittajien joukossa syntyi outoja petikavereita. Yksittäiset poliisit esimerkiksi osoittivat tukeaan valtaukselle sen alusta asti, vaikka myöhemmin tulivatkin lopettamaan sen. Se petasi tietä myös demokraattipuolueelle, joka sammutti minkä tahansa jäljelle jääneen liikevoiman suuntaamalla sen jo alusta asti epäonnistumaan tuomittuun kampanjaan kuvernöörin erottamiseksi.

Välittämättä siitä kuinka epärehellisiä republikaanien peliliikkeet olivat, laki säädettiin demokraattisen prosessin mukaisesti. Saman prosessin, joka säätää jatkuvasti lukemattomia lakeja. Vaikka mielenosoittajat kokivat olevansa demokratian esitaistelijoita, niin tullessaan väkisin senaatin rakennukseen 9. maaliskuuta, he pohjimmiltaan toivat esille, että rakennuksen laiton valtaaminen oli oikeutetumpaa kuin senaattorit tekemässä sitä mihin heidät on äänestetty. Valitettavasti tätä ei koskaan sanottu ääneen. Ihmiset olivat valmiit rikkomaan lakia, mutta eivät lopettamaan lakeihin uskomista. Vasemmistosta kertoo paljon se, että liberaalit organisaattorit tulivat laittomasti senaatin rakennukseen 9. maaliskuuta – vain suostutellakseen kaikki muut poistumaan heidän kanssaan.

15. helmikuuta ja 3. maaliskuuta välisenä aikana senaatin alkuperäinen valtaus hajotettiin kompromissi kerrallaan. Ensin poliisi pyysi kohteliaasti, että ihmiset eivät olisi yhdessä huoneessa; ne olivat niin mukavia koko ajan ja eivätkö ne olekin samalla puolella? Sitten ne pyysivät ystävällisesti ihmisiä poistumaan vielä seuraavasta huoneesta. Organisaattorit suostuivat mutinoitta, ja niin edelleen – kunnes aiemmat valtaajat huomasivat hämmästyksekseen olevansa kadulla. 9. maaliskuuta sama prosessi hoidettiin läpi yhdessä yössä.

Tässä korostuu tärkeä opetus: ensimmäinen kompromissi saattaa hyvinkin olla viimeinen. Aina kun annamme periksi, asetamme esimerkin, joka tulee toistumaan uudestaan ja uudestaan. Se tulee myös rohkaisemaan niitä, joille sopii vallan mainiosti, että emme nouse puolustamaan itseämme. Jos poliisi ei pidättänytkään mielenosoittajia senaatilla, se ei johtunut siitä, että poliisi tuki valtausta tai siitä, että mielenosoittajilla oli oikeus olla rakennuksessa. Se johtui vain siitä, että mielenosoittajien takana oli niin paljon sosiaalista voimaa, että esivallan oli pakko perääntyä. Kohteliaisuus ja tottelevaisuus vain heikensi tuota vipuvartta.

Kansan kamppailuissa yksi anarkistien mahdollinen rooli on olla niitä, jotka eivät anna periksi. Voimme myös antaa kovalla työllä hankittuja analyysejamme vähemmän kokeneiden mielenosoittajien pohdittavaksi – esimerkiksi korostamalla sitä, että vaikka yksittäiset poliisit olisivat kuinka mukavia heppuja, heihin ei voi luottaa niin pitkään kun he ovat poliiseja.

Tämän saavuttamiseksi anarkistien täytyy kuitenkin tuoda äänensä kuuluviin ja olla asioiden ytimessä, ei kuikuilla marginaalista kuten Wisconsinissa. Insurrektionistisemmalla kannalla olleet anarkistit valuivat Milwaukeen valtaukselle, joka ei onnistunut saamaan tuulta alleen, kun taas Madisonin anarkistit keskittyivät lähinnä tarjoamaan infrastruktuuria.[3] Resurssien tarjoaminen voi olla hyvä tapa päästä tekemisiin tuntemattomien kanssa. Siitä huolimatta tehtävämme ei ole vain helpottaa mitä tahansa mielenilmauksia vaan pitää huoli siitä, että ne myös uhkaavat valtarakennetta. Tätä varten meidän täytyy ottaa aloite sekä toiminnan että infrastruktuurin luomisessa – ja prosessin myötä olla tekemisissä ihmisten kanssa yleisesti, ei vain toisten anarkistien. Yhteenotot valtion kanssa ovat väistämättä kiistellympiä kuin ilmaiset ateriat ja lastenhoito, mutta nuo kiistat täytyy käsitellä, jos haluamme koskaan päästä mihinkään.

Madisonin valtauksen taistelunhaluisemmat osanottajat valittivat yleisesti sitä, että vasemmistojärjestöt olivat jo päättäneet mielenilmauksen luonteen. Anarkistit arkailivat toimia, kun he pelkäsivät vain joutuvansa marginaaliin mikäli haastaisivat vallitsevan kertomuksen. Itse asiassa tuollaisissa tilanteissa ei ole mitään menetettävää, kun anarkistit ovat joka suhteessa jo valmiiksi marginaalissa. Vasemmiston kannattamat ratkaisut eivät viittaa kapitalismin horisontin tuolle puolen. Jopa silloinkin, kun ne eivät ole läpeensä naiiveja, ne edesauttavat todellista muutosta haluavien harhauttamista ja vaarattomaksi tekemistä. Kun kenttä on jakautunut vasemmistoon ja oikeistoon, voimme ihan hyvin häiritä kahtiajakoa toimimalla sen ulkopuolella. Vaikka epäonnistuisimme, ainakin laajennamme maaperää.

Tämä herättää laajemman kysymyksen – mikä tulisi olla leikkausten vastaisten protestien päämäärä? Wisconsinissa suurimmalle osalle oli itsestään selvää, että tarkoitus on pysäyttää laki: toisin sanoen, pitää asiat ennallaan. Tältä pohjalta talouskriisiä pidetään pelkkänä ahneiden kapitalistien tekosyynä.

Kapitalistisesta näkökulmasta tarkasteltuna leikkaukset ovat välttämättömiä. Järjestelmää ei voida pitää käynnissä mitenkään muuten. Muualla Yhdysvalloissa surun murtamat demokraatit ehdottivat samanlaisia leikkauksia omissa osavaltioissaan – eikä mielenosoituksia juuri näkynyt, kiitos tyrmäävän kaksipuoluejärjestelmän.

Kapitalismi ei ole staattinen tila vaan maailmaa muuttava dynaaminen prosessi. Mielenosoitus ei voi pysäyttää historiaa. Vaikka yksi aalto voitaisiinkin pysäyttää, sen jäljessä seuraa tuhansia muita. Valtio ei voi perääntyä – poliitikoilla ei ole mitään minne mennä. Tämä tarkoittaa sitä, että näennäisen realistiset päämäärät, kuten tietyn leikkauksen tai lain estäminen, ovat itse asiassa vähemmän realistisia kuin yritys muuttaa koko järjestelmä.

Tämä meni ohi monilta pohjoisamerikkalaisilta työläisiltä. Wisconsinilaisen opettaja Peggy Krusen kerrottiin sanoneen: ”Suurin osa opettajista on enemmän kuin valmis hyväksymään 18% palkkaleikkauksen, tekemään mitä tahansa, jolla valtio saadaan taas pyörimään. Eniten olemme huolissamme kollektiivisten neuvotteluoikeuksien viemisestä.” Toisin sanoen, suostumme mihin tahansa – kunhan meiltä ei viedä oikeutta suostua! Antaa Bill Gatesin pitää 56 miljardia samalla kun meille tulee palkkaleikkauksia tai ruskea kirjekuori, kunhan ei kosketa illuusioon siitä, että asioiden tila on meidän oma valintamme.

[3] Tämä ei ole ensimmäinen kerta, kun anarkistit ovat tarjonneet organisatorisia taitojaan pohjimmiltaan liberaalille protestille. Vuoden 2004 republikaanien puoluekokouksessa New Yorkissa noin 100 000 ihmistä osallistui mielenosoituksiin. Joukkoon kuului tuhansia anarkisteja, joista monet olivat pelkästään logistisissa rooleissa. Jälkeenpäin tämä tunnustettiin suunnattomaksi menetetyksi tilaisuudeksi – tästä johtuen anarkistit pyrkivät olemaan ytimessä toiminnan suunnittelun suhteen republikaanien puoluekokouksessa St.Paulissa, Minnesotassa, 2008. Kokouksia on käsitelty Rolling Thunderin numeroissa #1 ja #7.

Tappion hyväksyminen jo ennalta vastaa sokeaa sitoutumista rauhanomaiseen protestiin. Wisconsinin kylteissä luki ”TAISTELE KUIN EGYPTILÄINEN”, mutta Egyptin mielenosoittajat polttivat poliisiasemia. Mikään määrä Obaman kaksoiskieltä ei voi tehdä siitä rauhanomaista.

Jos mielenosoituksia ei tule punnita sillä perusteella onnistuvatko ne estämään uudet lait tai kuinka paljon ne houkuttelevat väkeä, keskeiseksi kysymykseksi nousee niiden sisältö. Luovatko ne uusia suhteita ihmisten välille, uusia tapoja suhtautua materiaalisiin hyödykkeisiin? Osoittavatko ne kapitalismin ulkopuolelle viittaavia arvoja? Tuottavatko ne uutta liikevoimaa, uusia tapoja taistella, uutta hallitsemattomuutta?

Senaatin rakennus oli symboli demokratialle, eli kollektiiviselle osallistumiselle ylhäältä-alas tapahtuvaan kontrolliin. Sen valtaaminen viittasi siihen, että kansa voisi hoitaa demokratiaa paremmin kuin sen vaaleilla valitut edustajat. Se, että työläiset käyttäytyivät mallikkaasti, vaikka heiltä oltiin viemässä oikeus organisoitua omaehtoisesti, vain osoittaa sen todeksi.

Kuten opiskelijaliikkeen tapauksessa, Wisconsinin liike sammui siihen, että se rajoitti itsensä vastustamaan vain yhtä väestönosaa koskevaa tiettyä lakia. Kun se oli suunniteltu viimeiseksi keinoksi puolustaa valtion työntekijöiden etuoikeuksia, se ei päässyt siitä pidemmälle. Ihmisiä osallistui monilta elämänalueilta, mutta kertomus esti heitä ottamasta aktiivista osaa. Silti miljoonat työläiset ilman ammattiliittoa tai valtion palkkoja kärsivät jo valmiiksi samoista olosuhteista, joihin republikaanit halusivat myös valtion työntekijät pakottaa. Liike, joka olisi osallistanut kaikki nämä yhteiskunnan eri osa-alueet tasavertaisina osanottajina, olisi voinut kasvaa räjähdysmäisesti. Sitä olisi myös ollut paljon vaikeampi hallita. Helmikuun spontaanit ulosmarssit lukioissa olivat viitanneet tähän mahdollisuuteen, yhdistäneet leikkausehdotukset niiden nuorten vieraantumiseen, joita ei oltu vielä heitetty työmarkkinoiden armoille. Sen sijaan pitkälti valkoihoiset ay-järjestäytyneet työläiset rajasivat protestin koskemaan omien etuoikeuksiensa puolustamista, ja jättivät syrjään toiset väestönosat, kuten Milwaukeen työttömät afroamerikkalaiset. Näin he turvasivat tappionsa.

Se leviää: Aukioiden valtausliikkeet, touko-kesäkuu 2011

”Suuttumuksen aika on ohi. Meitä alkaa jo kyllästyttää ihmiset, jotka vain närkästyvät vallitsevasta tilanteesta. Yhä kasvavassa määrin he vaikuttavat viimeisiltä vartijoilta järjestelmälle, jolta puuttuu kunnia, kestävyys ja uskottavuus. Meidän ei tule enää vain tuohtua, meidän täytyy kapinoida. Seuraavalla kerralla kun 300 000 lähtee kaduille, ei mennä enää päivän päätteeksi takaisin kotiin. Otetaan makuupussit mukaan ja lähdetään siitä, että tuona yönä emme nuku omassa sängyssä.” – Franco Berardi Bifo

Valtauksen huuma ylettyi Wisconsinia laajemalle – kuten myös demokratian huuma. Todellista Demokratiaa Nyt (jonka espanjankielinen lyhenne oli sopivasti DRY) oli uusi ryhmä, joka esiintyi ulkopuolisena kaikille olemassa oleville poliittisille puolueille ja ideologioille sekä järjesti 15. maaliskuuta eri puolilla Espanjaa mielenosoituksia leikkauksia ja poliittista korruptiota vastaan. Twitterin kautta levitettiin ajatusta leiriytyä aukioille Tahririn mallin mukaisesti. ”Suoraan demokratiaan” pohjautuneiden yleiskokousten mallin mukaan järjestäytyneet valtaukset houkuttelivat tuhansia osanottajia Espanjan kaupungeissa. Kommunistit, anarkistit ja erilaisten kansallisen vapautuksen liikkeiden esitaistelijat sekoittuivat kaikenlaisiin ihmisiin, joista useat eivät olleet aiemmin osallistuneet mielenilmauksiin tai pitäneet itseään poliittisesti aktiivisina.

Seuraavan viikonlopun kuntavaaleihin mennessä valtauksilla oli käynyt satoja tuhansia ihmisiä. Lähes puolet jätti äänestämättä, hylättyjen äänien määrä kaksinkertaistui ja oli 5%.

27. toukokuuta poliisi saapui Barcelonan valtaukselle ”siivoamaan” aukiota. Kymmenet tuhannet kokoontuivat vastustamaan heitä. Järjestäjät yrittivät pakottaa ihmisiä väkivallattomuuteen, kuten jokaisessa yleiskokouksen ehdotuksessa, mutta poliisin hyökkäyksen myötä yhteenottoja puhkesi. Pitkän taistelun jälkeen valtaajat pakottivat poliisin perääntymään. Yli sata loukkaantui, monet saivat luunmurtumia.

Monissa kaupungeissa valtaajat olivat jo ennalta allekirjoittaneet DRY-manifestin ja olivat näin ollen ideologisesti yhdenmukaisia. Nämä valtaukset eivät laajentuneet tai kestäneet yhtä kauan kuin muut. Valtaukset, joissa esiintyi väittelyitä sekä suurempaa ajatusten ja käytänteiden kirjoa, olivat paljon eloisampia ja kestävämpiä. Joka tapauksessa, kesäkuun puoliväliin mennessä aukiot olivat tyhjentyneet kaikkialta maasta, vaikka joissain kaupungeissa naapurustokokoukset ottivat niiden paikan. Koska ne eivät lähteneet hyökkäyskannalle valtiota ja pääoman yksityisomistusta vastaan, valtauksilla ei ollut selkeää loppua: ne olivat jännittäviä kokoontumisen ja itseorganisoitumisen kokeiluja, mutta eivät tarjonneet mitään selkeää tietä eteenpäin.

Kuten Englannin opiskelijaliike, aukioiden valtausliike merkitsi uuden väestöryhmän astumista konfliktiin valtion kanssa – joukossa oli paljon pettyneitä keskiluokkaisia. Nämä tulijat hyväksyivät joitain radikaaliveteraanien lähtökohtia, kuten riippumattomuuden poliittisista puolueista. Tässä suhteessa he menivät paljon pidemmälle kuin Wisconsinin mielenosoittajat. Samaan aikaan he toivat mukanaan monia dogmeja, kuten pasifismin. Samaan tapaan myytti paremmasta ja puhtaammasta demokratiasta eli paksusti aukiolla. Yleiskokoukset esittivät vaatimuksia hallitukselle ja monopolisoivat valtauksen oikeutuksen, ehkä jopa vallan.

Espanjan innoittamat aukioiden valtaukset alkoivat Kreikassa 25. toukokuuta. Ne kestivät pidempään kuin Espanjan valtaukset ja houkuttelivat huippukohdassaan mukaan satoja tuhansia. Valtauksista rakentui 48 tunnin yleislakko 28.-29. kesäkuuta, samalla kun Kreikan parlamentti hyväksyi niukasti uuden EU:n saneleman leikkauspaketin. Niin Kreikassa kuin Espanjassakin keskiluokan uudet pakolaiset toivat mukanaan pasifismin sekä nationalismin eri muotoja. Pasifismi uhkasi hajottaa liikkeen: kuten Toronton G20-protesteissa ja muualla, perusteettomat salaliittoteoriat pyrkivät esittämään taistelujen etulinjassa olleet ”huppupäät” poliisin liittolaisina. Myös nationalismi enteili pahaa. Vaikka vain pieni vähemmistö oli selkeitä fasisteja, talouskriisin pahentuessa jopa maltillinen nationalismi voi muuttua muukalaisvihaksi.

Sisäisistä haasteista huolimatta yleislakossa nähtiin massiivisia väkivaltaisia yhteenottoja poliisin kanssa. Ensimmäistä kertaa 5. toukokuuta 2010 jälkeen kävi niin, että joulukuussa 2008 nousseet kapinalliset – anarkistit, antiautoritaarit, opiskelijat, alaluokka – yhdistyivät kaduilla kansaan yleisesti.

Anarchy in the UK, toinen osa: Mellakoita ja taantumusta, elokuu 2011

Kuukautta myöhemmin Chilessä puhkesi rajuimmat mellakat vuosiin. 874 pidätettiin koulutusjärjestelmän yksityistämistä vastustaneissa mielenosoituksissa – samana päivänä, kun Standard & Poor’s laski Yhdysvaltojen luottoluokitusta. Välittömästi tämän jälkeen mellakoita puhkesi myös Iso-Britanniassa vastauksena siihen, kun poliisi tappoi Mark Dugganin. Laantumisesta ei ollut merkkiäkään, kun kriisin synnyttämä levottomuus kimpoili eri puolilla maailmaa.

Mellakat alkoivat 6. elokuuta Lontoossa, Dugganin kotiseudulla Tottenhamissa. Se levisi sieltä nopeasti eri puolille maata ja kiihtyi muissa kaupungeissa poliisin kuritettua pääkaupunkia. Aukioiden valtauksiin nähden tämä oli päinvastaista: yhteiskunnan yksi osajoukko kiihdyttämässä omaa yksityistä sotaansa poliisia ja yksityisomaisuutta vastaan, ilman kertomusta, vaatimuksia

tai harhakuvia. Näin se tuli välittömään konfliktiin myös koko muun yhteiskunnan kanssa. Osallistuminen tapahtui enemmän luokka- kuin etnisten jakojen mukaan, ja monet ryhmät olivat käytännöllisen monietnisiä.

Yhteensä mellakat aiheuttivat yli 200 miljoonan punnan vahingot, johon sisältyi laajamittaista ryöstelyä ja tuhopolttoja. Twitteriä ja Facebookia käytettiin toiminnan koordinoimiseen, vaikkakin viranomaiset hyödynsivät sitä erittäin paljon osanottajien pidättämisessä ja syytteiden nostamisessa – mikä edelsi tulevia ratsioita. Viisi ihmistä kuoli mellakoiden aikana.

Mellakat tulivat epäonnistuneiden leikkausprotestien kannoilla ja osoittivat mitä seurauksia sillä on, kun kokonaiselta sukupolvelta viedään kapitalismin lupaukset. Mellakoista seurannut halu katkaista mellakoijien perheiden sosiaalituet vahvistaa sitä, kuinka mellakat virallistivat sellaisen osattomien luokan syntymisen, jota kontrolloidaan vain hillittömällä väkivallalla. Kansalaispartioiden ilmaantuminen mellakoiden aikana, joukossa myös English Defence Leaguen kaltaisia fasistiryhmiä, viittaa väkivallan kirjon laajuuteen.

Tässä suhteessa on hyytävää nähdä kuinka monet samaistuivat yhtiömedian esittämään, mellakoijat demonisoivaan kertomukseen. Ihmiset jopa lähtivät kaduille harjojen kanssa mediatempaukseen, jonka tarkoitus oli osoittaa kuinka tavalliset britit tukivat lain ja järjestyksen jatkumista. Jos brittiläisellä työväenluokalla on mitään toivoa puolustaa itseään seuraavia leikkauksia ja työttömyyden kasvua vastaan, se voi tapahtua vain mellakoijien ja muiden riistettyjen yhteisen asian kautta. Työpaikoista kilpaileva alaluokka on juuri sitä minkä turvin kapitalistit voivat polkea palkkoja ja etuisuuksia. Yrityksessä vahvistaa ja puolustaa omia etuoikeuksiaan, tottelevaiset työläiset tuomitsevat oman päänsä seuraavaksi pölkylle. Globaalisti tarkasteltuna brittityöläiset ovat alkaneet menettämään suhteellisia etuoikeuksiaan vasta hiljattain, joten ehkä ei ole niin yllättävää, että nykytilanteen hyväksyminen kestää heiltä jonkin aikaa.

Tehokkaiden anarkistialoitteiden puuttuminen heti mellakoiden jälkeen ei lupaa hyvää. Historia vaikuttaa kirineen anarkistien edelle juuri kun olisi kaikista tärkeintä puuttua siihen. Luokan pitäminen identiteettipolitiikkana ei ole valmistanut brittianarkistien konservatiivista enemmistöä maailmaan, jossa ratkaisevat taistelut käydään työpaikan ulkopuolella.

Valtausten tulevaisuus

Syyskuussa 2011 Pohjois-Amerikan mielenosoittajat löysivät lopulta leviämään kykenevän formaatin. Malli perustui siihen, mitä oli jo testattu muualla maailmassa. Pohdimme Occupy–liikkeen opetuksia tulevassa analyysissamme. Tässä riittänee sanoa, että Occupy Wall Street levisi kaikkialle maahan sen takia, että se täytti tietyt ehdot, jotka voidaan johtaa aikaisemmista onnistumisista ja epäonnistumisista eri puolilla maailmaa. Tämä viittaa siihen, että näiden edeltäjien heikkouksien tutkiminen voi opettaa meille tämän onnistumisen kehittämistä.

Yksi ilmiselvä opetus on anarkistista toimintaa edistävien päätöksentekorakenteiden tärkeys. Missään vaiheessa ennen maaliskuun 2010 opiskelijamielenosoituksia, tai Wisconsinin valtausten alla, eivät anarkistit luoneet omaehtoista julkisen organisoinnin rakennetta. Sellaisia oli luotu vuoden 2008 republikaanien puoluekokouksessa sekä vuoden 2009 G20-kokouksessa Pittsburghissa. Rakenteen puuttuminen oli strateginen virhe, joka mahdollisti sen, että liberaalit ja autoritaariset organisoijat saattoivat hallita mielenosoitusten ympärillä ollutta julkista diskurssia sekä määrittää niiden luonne ja olosuhteet jo ennalta. Ilman oman julkisen organisoitumisen tarjoamaa vaikutusvaltaa voimme aina odottaa joutuvamme niiden huijaamiksi ja pettämiksi, jotka eivät jaa näkemystämme hierarkkisen vallan vastustamisesta.

Anarkisteille hyvää tekevä toiminta on todennäköisesti anarkistien aloittamaa, tai aloitettu yhdessä niiden kanssa, jotka kunnioittavat anarkistien päämääriä ja autonomiaa. Tällaisissa tapauksissa anarkistit tulevat todennäköisemmin onnistumaan tapahtumien luonteen määrittämisessä ja yhteenotolle suotuisan maaperän valitsemisessa. Tämä saattaa selittää miksi valtaukset ja ilmeisen ”spontaani” toiminta on antanut enemmän tilaa ja mahdollisuuksia hajautetulle toiminnalle kuin suurimittaiset tapahtumat, kuten luvalliset mielenosoitukset 4. maaliskuuta 2010. Autoritaariset ja pienimmällä yhteisellä nimittäjällä toimivat organisaatiot voivat helpommin hallita jälkimmäisiä, sekä tekemällä pohjatyön tapahtumalle että asettumalla liikkeen edustajiksi julkisuudessa. Joten niin pitkään kun anarkistit pysyvät liberaalin ja autoritaarisen organisoitumisen marginaalissa, järjestävät pääjoukosta irtautuvia mielenosoituksia ja vastaavia, julkisessa kuvassa näkyvän ”oikeutuksen” sekä aloitteen puute tulee aina asettamaan rakenteellisia rajoja ponnisteluillemme.

Tarvitsemme julkisia, osallistavia kutsuja ja järjestäytymisen rakenteita. Tarvitsemme niitä tarjoamaan aloituspisteitä jokaiselle, joka saattaisi haluta taistella rinnallamme, sekä pitämään huoli siitä, etteivät autoritaarit pysty taistelukenttää junailemalla tukahduttamaan kapinointia. Julkinen järjestäytyminen voi täydentää vähemmän julkisia lähestymistapoja. Usein sitä tarvitaan jo pelkästään tekemään niistä mahdollisia. Ei ole kovin yllättävää, että ne kaupungit, joissa anarkistit onnistuivat tekemään kaikista innoittavinta toimintaa Occupy-liikkeen puitteissa – Oakland, Seattle, St. Louis – olivat niitä, joissa heillä oli joko huomattavaa vaikutusvaltaa yleiskokouksissa tai joissa he pitivät omia antiautoritaarisia avoimia kokouksiaan.

Kun kapitalismi ajaa yhä suuremmat ihmisjoukot epävarmuuteen tai työttömyyteen, tulee olemaan yhä vaikeampaa käydä taisteluun järjestelmän sisältä tunnustetuista oikeutetuista asemista, kuten ”työläiset” tai ”opiskelijat”. Viime vuonna maksujen korotuksia vastaan protestoineet opiskelijat ovat tämän vuoden koulupudokkaita; viime vuonna leikkauksia protestoineet työläiset ovat tämän vuoden työttömiä. Meidän täytyy oikeuttaa taistelu ulkopuolelta, rakentaa uusi taistelun narratiivi.

Onnistuessamme voimme tehdä kerralla tyhjäksi syytökset ”ulkopuolisista agitaattoreista”, jotka aina esitetään kapinallisia vastaan. Mikä parempaa, voimme muuttaa jokaisen leikkauskonfliktin tilaisuudeksi luoda yhteyksiä kaikkiin kapitalismin hylkäämiin. Päämääränämme ei tulisi olla työ- ja opiskelupaikkansa säilyttäneiden etuoikeuksien suojelu, vaan suunnan tarjoaminen raivolle kaikesta siitä mitä kapitalismi on meiltä kaikilta vienyt.

Talouskriisin sisältämien ristiriitojen pahentamisen lisäksi meidän tulisi tehdä elämä kumousten keskellä paremmaksi ja nautinnollisemmaksi kuin jokapäiväinen työelämä. Korpilakkoihin ja valtauksiin osallistuvien tulisi kokea ne tyydyttävämpinä ja jännittävämpinä kuin tavalliset rutiininsa, siihen pisteeseen asti, että käy mahdolliseksi kuvitella elämä kapitalismin jälkeen. Koska monet anarkistit elävät jatkuvassa ulossulkemisen tilanteessa, ja kaikesta huolimatta ottavat siitä parhaat puolet irti, meidän tulisi olla tässä suhteessa poikkeuksellisen hyvin varustautuneita.

Lopuksi, meidän täytyy väsymättä kritisoida demokratiaa vaihtoehtona, johon ihmiset tässä yhteiskunnassa vaistonvaraisesti nojaavat kapitalismin kohtuuttomuuksia vastaan. Mitä epäsuositumpaa se on, sitä tärkeämpää se on. Yksityisomaisuus ja valtio ovat aikamme kaksi suurta pyhää lehmää – niitä joiden puolesta elämiämme ja koko planeettaa ollaan uhraamassa – ja sen haastaminen miten ne monopolisoivat legitimiteettiä on yksi projekti, ei kaksi. Ne ovat saman pedon kaksi päätä, niitä ei voi lyödä erikseen.

”Se oli symbolinen taistelu – tai tarkemmin sanottuna, pelottavan todellinen ja verinen taistelu symbolisesta paikasta. Taistelu itsessään oli viesti.” – osanottaja taistelussa Egyptin sisäministeriöstä

Anarkistinen kirjasto
Anti-Copyright

CrimethInc.
Kapitalismin painajaiset, demokratian toiveunet
– Maailma taistelee herätäkseen, 2010-2011 –
1.1.2012

Haettu 4.3.2013 osoitteesta: http://takku.net/article.php/20120406100341549
Englanninkielinen alkuperäisteksti julkaistu osoitteessa www.crimethinc.com

fi.theanarchistlibrary.org